

Téli aktivitású pókok vizsgálata homoki gyepen

Schwéger Szabina, Gallé Róbert

SZTE Ökológiai Tanszék, 6726 Szeged, Fő fasor 7

e-mail: schwegerszabina@gmail.com, galle.robert@gmail.com

Az Alföld téli középhőmérséklete 1°C és -2°C közt változik. A legtöbb gerinctelen számára ez a hőmérsékleti tartomány nem teszi lehetővé az aktív mozgást és táplálkozást. Ezért télen a csökkenő napi középhőmérséklet hatására a legtöbb ízeltlábú nyugalmi állapotba kerül, amely a metabolikus ráta lecsökkenésével jár.

Néhány pókfaj speciálisan adaptálódott a gyakran fagypont alatti hőmérséklethez, ilyen adaptáció például a gyorsult metabolizmus és az olyan enzimek megjelenése, amelyek működése fagy elleni védelmet biztosít. A szilárd élelem darabok a bélrendszerben fagypont alatt jégkristályokat képezve megnövelik a fagyásveszély kialakulását, azonban a pókok képesek ezeket a táplálékdarabokat kiszűrni így elkerülik a fagyást. Ezen adaptációk kombinációja teszi lehetővé a téli zsákmányszerzést és reprodukciós időszakot.

Vizsgálatunk célja volt összehasonlítani a vegetációs periódusban és a télen aktív pókfaunát, meghatározni a pókközösségeket befolyásoló paramétereket.

2010 telén 30 faj 607 egyedét gyűjtöttük, ebből 342 ivarérett példányt, 2011-ben összesen 2507 egyedet, melyből 2201 pók volt ivarérett. Az évek közötti jelentős eltérés oka lehet, a 2010-es télen a hosszan tartó hóborítás és alacsony átlaghőmérséklet. A legnagyobb egyedszámmal a *Mecopisthes silus* (az összes ivarérett egyedek 34%-a), *Erigone dentipalpis* (16%), *Meioneta rurestris* (9%), *Trichopterna cito* (8%) fajokat gyűjtöttük. A vitorlaspókok a teljes gyűjtött anyag 86%-át tették ki.

A CCA eredménye alapján mindkét téli mintavételi időszakban csak a vegetáció borításának hatása jelentős a közösség szerkezetére. A vegetációs periódusban a növényzeti borítás mellett a talajnedvesség hatása is jelentős volt. Az MNDS alapján a téli időszakban az eltérő vegetációs foltok közösségi nem térnek el jelentősen. Ennek oka feltételezhetően a mintavételi terület téli kiegyenlítettebb mikroklímája.